

VÝROČNÍ ZPRÁVA EVROPSKÉHO FÓRA ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH

KVĚTEN 2003 – DUBEN 2004

SLOVO PREZIDENTA

Evropský rok osob se zdravotním postižením skončil a je na nás, vytvořit si názor na to, zda byl úspěšný nebo ne.

Osobně tento rok pokládám za jedinečnou iniciativu, historický okamžik pro celé hnutí osob se zdravotním postižením, který bude mít velký dosah a já na něj budu dlouho vzpomínat.

Vytyčili jsme si ambiciózní cíle a i když jsme všech nedosáhli, domnívám se, že jsme k jejich dosažení v blízké budoucnosti mnohem blíž.

Je samozřejmě obtížné posoudit, zda Rok splnil jeden z hlavních cílů: zvýšit a zlepšit povědomí o právech osob se zdravotním postižením mezi širokou veřejností a hlavními zainteresovanými skupinami. Podle mého názoru, byl rok 2003 v tomto smyslu velmi významný: stále více lidí se učí používat jazyk, založený na právech a přijímá přístup ke zdravotnímu postižení, který má stejné východisko.

Nelze ovšem zapomenout na to, že Rok samotný nebyl pouhým cílem, ale začátkem nové éry.

Bude záviset povětšinou na nás, na naší schopnosti stavět na této události, na tom, zda dokážeme zajistit kontinuitu výsledků Evropského roku a tyto dále rozvíjet.

Jako zástupci a obhájci Evropanů se zdravotním postižením jsme si vědomi, co vše je ještě třeba vykonat. Jsme si vědomi i toho, že při trvalém zlepšování života osob se zdravotním postižením hrajeme klíčovou roli.

Vydání této zprávy se kryje s rozšířením Evropské unie. Je pro mě velkou ctí a potěšením, být prezidentem Evropského fóra zdravotně postižených v této důležité chvíli, kdy se našimi řádnými členy stanou organizace zdravotně postižených z 10 nových členských zemí EU. Od té chvíle zastupujeme v Evropské unii 50 miliónů osob se zdravotním postižením.

Tento úvod bych rád zakončil poděkováním vám všem, kteří jste přispěli k naší činnosti v minulém období a věřím, že tato Výroční zpráva bude správně odrážet naši týmovou práci vykonanou v tomto roce.

Yannis Vardakastanis
Prezident EDF

EVROPSKÝ ROK OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Rozhodnout, zda byl rok 2003 dobrý nebo špatný není jednoduché. Odpověď není jednotná a závisí na očekáváních každého z nás. Navzdory evidentní nejistotě tohoto pocitu, všeobecně panuje pocit uspokojení. Tento první přehled se zaměřuje na hodnocení Evropského roku na úrovni Evropské unie.

VYTVOŘENÍ NOVÝCH SPOJENCŮ, POSILOVÁNÍ STÁVAJÍCÍCH

Jedním z vrcholů Evropského roku byl Kongres o médiích a zdravotním postižení, který se konal za řeckého předsednictví EU. Klíčem k jeho úspěchu byla účast EDF na přípravě kongresu a návrhu závěrečné deklarace spolu s největšími evropskými médii a mediálními řetězci, včetně reklamních a komunikačních společností. Spolupráce mezi EDF a těmito médii umožnila vznik evropského řetězce pro média a zdravotní postižení.

Těžiště činnosti EDF v rámci Evropského roku spočívalo ve vytvoření pevných kontaktů s některými evropskými společnostmi, které se záhy staly partnery Evropského roku osob se zdravotním postižením. Tyto společnosti začaly rychle spolupracovat a vytvořily neformální řetězec, který EDF od počátku považoval za klíčového partnera. Společnosti si vážily toho, že jejich partnerem je organizace zastupující osoby se zdravotním postižením, a to jak na evropské tak na národní úrovni.

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ V PŘÍSTUPUJÍCÍCH ZEMÍCH

Rozpočet Evropského roku nepočítal s financemi pro přístupující země. Navzdory tomu, měl Evropský rok i v těchto zemích velký dopad, a to nejen ve zvyšování povědomí, ale především na politické úrovni.

V roce 2003 EDF rovněž v přístupujících zemích realizovalo projekt Budování akceschopnosti. Projekt byl financován z programu Phare - Generálním ředitelstvím pro rozšíření Evropské komise. Jedním z cílů Evropského roku osob se zdravotním postižením bylo posílení hnutí zdravotně postižených; a tento cíl byl zcela jistě v 10 přístupujících zemích, které se zapojily do projektu EDF Budování kapacity, splněn.

ZAPOJENÍ ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ DO HLAVNÍHO PROUDU

K dalším hlavním cílům činnosti EDF v tomto roce patřilo zakotvení oblasti zdravotního postižení do politického programu řady zájmových skupin. Díky Evropskému roku se podařilo začlenit rozměr zdravotního postižení do oblasti mládeže a kultury, kde se na tuto problematiku často zapomínalo. Nepochybně můžeme prohlásit, že se zdravotní postižení začalo během roku 2003 mnohem více posuzovat z perspektivy lidských práv.

EVROPSKÝ PARLAMENT OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Pokud bychom měli vybrat zásadní moment roku 2003, jedná se zcela určitě o Evropský parlament osob se zdravotním postižením. Toto historické plenární shromáždění, které se uskutečnilo díky finanční podpoře z rozpočtu Evropského roku a bylo organizováno EDF, znovu prokázalo, jak významný vztah má Evropský parlament k záležitostem zdravotního postižení. Pro 200 oficiálních delegátů se zdravotním postižením z 28 evropských zemí znamenalo toto jednání nezapomenutelnou zkušenost.

Rezoluce, kterou Evropský parlament zdravotně postižených na svém jednání přijal, ovlivnila zprávu Evropského parlamentu „Rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením: Akční plán“, kterou vypracoval Mario Mantovani, poslanec EP, jež byla schválena v dubnu 2004.

ZVLÁŠTNÍ SMĚRNICE O ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍ

Zcela jasně je největším zklamáním, že se v rámci Evropského roku nepodařilo zahájit proces přípravy zvláštní směrnice o zdravotním postižení. Evropská komisařka pro zaměstnanost a sociální věci Anna Diamantopoulou na závěrečné konferenci k EROZP v Římě prohlásila, že zvláštní směrnice o zdravotním postižení bude, což byla zpráva, kterou hnutí zdravotně postižených rádo přijalo. Komisařka ale bohužel neuvedla přesný kalendář přípravy této směrnice a proto musíme v našem úsilí i nadále vytrvat.

ROZŠÍŘENÍ

Dlouho očekávané datum konečně přišlo: 1. května 2004 se 10 nových členských zemí připojilo k Evropské unii. Je třeba přiznat, že EDF udělalo vše, co bylo v jeho silách, aby se na toto datum připravilo. Projekt EDF Budování akceschopnosti, realizovaný v 10 zemích střední a východní Evropy, byl velkým úspěchem.

PROJEKT BUDOVÁNÍ AKCESCHOPNOSTI

V rámci projektu se v minulém roce uskutečnila řada akcí.

Ve všech 10 přístupujících zemích se konaly Informační semináře o EU (Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko). Tématy seminářů byl především informace o evropských institucích, nediskriminační článek 13 Smlouvy EU a evropská Směrnice o rovném zacházení v zaměstnání a další směrnice EU v oblasti dopravy a telekomunikací.

Vznikly velmi podrobné národní zprávy o situaci osob se zdravotním postižením ve všech zmíněných zemích, které byly rozeslány na národní i evropské úrovni. Zprávy byly předloženy i na jednání meziparlamentní skupiny pro zdravotní postižení EP, které se konalo v dubnu 2004 a jehož tématem bylo rozšíření.

Vznikly pracovní skupiny, které spolupracovaly s odborníky EDF a jejich společná činnost vedla k výsledkům např. v oblastech vzdělávání a zaměstnávání.

V Maďarsku a Rumunsku, jediných zemích, které dosud neměly národní federace organizací zdravotně postižených, vznikly národní rady. V ostatních zemích, kde národní rady již existovaly, se posílila členská základna.

Komunikaci se sekretariátem EDF a pořádání různých národních akcí zajišťovali tzv. koordinátoři EU.

Delegace z 10 národních rad se zúčastnily studijní cesty do Bruselu, v jejímž rámci navštívily Evropskou komisi, Evropský parlament, Mise přístupujících zemí, jednaly se zástupci evropských nestátních a neziskových organizací. Vrcholem byly semináře, vedené pracovníci sekretariátu EDF, se zaměřením na lobování, komunikaci a spolupráci s médii.

Sekretariát EDF vypracoval dokumenty, které měly národní rady lépe seznámit s iniciativami EU ve vztahu k různým souvisejícím politickým oblastem.

Účast zástupců národních rad na řadě akcí EU a EDF (Valné shromáždění EDF, Evropský parlament zdravotně postižených, závěrečná konference k Evropskému roku) přispěla ke zvýšení jejich aktivní úlohy v rámci EDF a ujistila je v tom, že EDF zohledňuje jejich práci ve své vlastní činnosti.

ŘÁDNÉ ČLENSTVÍ V EDF

Činnost vykonaná v rámci projektu umožnila všem národním radám ze zemí, které v květnu 2004 vstoupily do EU, stát se, v souladu s kritérii EDF, jeho řádnými členy.

Národní rady Bulharska Rumunska se staly pozorovateli, čekající na vstup svých zemí do EU.

ANTIDISKIMINACE

Přenos Směrnice EU o rovném zaházení na pracovišti zaznamenal jen malý pokrok. Jen malý počet členských států ji transponoval do daného termínu, 3. prosince 2003. Ty země, které tak učinily musí ještě správný přenos prokázat. V minulém roce nedošlo k žádnému výraznému posunu směrem k prioritě EDF, zvláštní směrnici o zdravotním postižení.

SMĚRNICE EU O ROVNÉM ZACHÁZENÍ

V minulém roce EDF pokračovalo ve sledování Směrnice 2000/78 o rovném zacházení v zaměstnání, respektive jejího přenosu do národní legislativy členských států. Této záležitosti EDF věnovalo zvláštní jednání, které se konalo v říjnu 2003 v Janově.

Ke konci dubna 2004 lze konstatovat v tomto ohledu následující:

4 členské státy uvědomily Evropskou komisi o přenosu Směrnice: Itálie, Španělsko, Švédsko, Portugalsko;

3 členské státy (Dánsko, Francie a Velká Británie) požádaly o prodloužení lhůty implementace;

9 členských států formálně o implementaci neinformovalo.

Ve vztahu k nových členským zemím je situace složitější. V žádné z nich dosud nedošlo k implementaci.

NOVÁ ZVLÁŠTNÍ SMĚRNICE O ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍ

Navzdory řadě požadavků ze strany evropského hnutí osob se zdravotním postižením, Evropského parlamentu, Evropského hospodářského a sociální výboru a dalších, neuznala Evropská komise, že je čas vhodný k zahájení procesu přípravy výše uvedené směrnice. I po Evropském roce 2003 zůstává zvláštní směrnice o zdravotním postižením zásadní prioritou EDF.

Na závěrečné konferenci k Evropskému roku (Řím, prosinec 2003) prohlásila evropská komisařka pro zaměstnávání a sociální věci, Anna Diamantopoulou, že „zvláštní směrnice o zdravotním postižení bude“. Nicméně neuvedla, kdy bude proces zahájen. EDF je stále velmi aktivní v rámci konzultací nad nedávno vydaným Zeleným papírem o nediskriminaci a využívá této příležitosti k upozornění na tento zásadní legislativní dokument.

Přesto je Evropský rok považován za účinný prostředek ke zvýšení povědomí o nezbytnosti existence Směrnice mezi všemi relevantními zájmovými skupinami.

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ JAKO ZÁLEŽITOST LIDSKÝCH PRÁV

Před několika lety považovalo zdravotní postižení za záležitost lidských práv jen několik pokrokových nevládních organizací. Situace se drasticky změnila v minulých letech a především v roce 2003. Respektování lidských práv osob se zdravotním postižením ale stále nelze považovat za všeobecně uznávané.

ZPRÁVA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Zpráva, kterou každoročně vydává Evropský parlament „Lidská práva v EU“ vyvolala v tomto roce bouřlivou debatu mezi EDF a jedním poslancem EP. Poprvé měla zpráva obsahovat oddíl věnovaný lidským právům osob se zdravotním postižením. Na toto rozhodnutí měl jasný vliv Evropský rok 2003. Nicméně, zakotvení tohoto článku do zprávy napadl jeden ze spoluzpravodajů, který považoval zdravotní postižení za záležitost, která náleží do sociální politiky a netýká se lidských práv. EDF zahájila intenzivní kampaň, kterou silně podporovali i jeho členové s důrazem na fakt, že práva osob se zdravotním postižením jsou denně porušována. Výsledkem bylo schválení zprávy se zkrácenou, nicméně stále výraznou částí, věnovanou lidským

právům osob se zdravotním postižením.

OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V ÚSTAVECH

V daném období Inclusion Europe zahájila velmi zajímavý projekt, jehož cílem bylo zkoumat situaci osob se zdravotním postižením, které žijí v ústavech 8 členských zemí EU a přistupujících zemích. EDF zastoupil v přípravném výboru Henri Faivre, předseda výboru pro kombinované postižení.

BIOETIKA

Na základě přínosné diskuse, byla na Valném shromáždění v květnu 2003 jednohlasně schválena rezoluce o prenatalním diagnostikování zdravotního postižení. Výbor EDF pro lidská práva připravil novou rezoluci o bioetice a zdravotním postižení, která se bude projednávat na příštím Valném shromáždění EDF v květnu 2004.

Úřad pro lidská práva

Velmi neočekávaně rozhodla v únoru 2004 Evropská rada o založení Úřadu pro lidská práva. EDF rychle reagovalo na návrh, který zajišťuje osobám se zdravotním postižením místo v tomto novém procesu.

EDF V ORGANIZACI SPOJENÝCH NÁRODŮ

EDF je stále velmi aktivní v podpoře Mezinárodní úmluvy o lidských právech osob se zdravotním postižením a úzce spolupracuje s OSN.

DRUHÉ JEDNÁNÍ AD HOC VÝBORU

Druhé jednání Ad hoc výboru se konalo v New Yorku v červnu 2003. EDF zastupoval na jednání ředitel sekretariátu. Sedm z patnácti delegací bylo tvořeno zástupci organizací zdravotně postižených (Rakousko, Dánsko, Finsko, Německo, Holandsko, Španělsko, Velká Británie).

Mezi všemi zainteresovanými stranami panuje shoda, že výsledkem procesu musí být nová mezinárodní úmluva.

Větší část jednání se věnovala nalezení správné metodiky, která by úmluvu realizovala v praxi. Rozhodlo se o vytvoření pracovní skupiny, tvořené 27 zástupci vládních delegací, 12 zástupci z organizací zdravotně postižených a 1 zástupce Komise pro lidská práva (Human Rights Commission).

12 míst určených organizacím bylo rozděleno následovně: 7 pro mezinárodní členské organizace Mezinárodní aliance pro zdravotní postižení (IDA) a 5 pro organizace zdravotně postižených z různých regionů světa, přičemž EDF získala 1 místo za Evropu.

EDF podporuje koordinaci mezi organizacemi zdravotně postižených

Za finanční podpory Fundacion ONCE a CERMI a španělské národní rady zdravotně postižených uspořádalo EDF v prosinci 2003 v Madridu jednání pro 12 členů pracovní skupiny z organizací zdravotě postižených.

Jednání posílilo porozumění jednotlivým oblastem úmluvy ve vztahu k typům zdravotního postižení a regionům. Vedoucím delegace EDF byl na tomto jednání prezident Yannis Vardakastanis.

JEDNÁNÍ PRACOVNÍ SKUPINY V LEDNU 2004

Prezident, ředitel a referent pro politiku EDF se zúčastnili prvního jednání pracovní skupiny, které se konala v lednu 2004 v New Yorku. Jednání bylo velmi intenzivní a přínosné, výsledkem byl návrh textu, který je v současnosti podkladem pro Ad hoc výbor. EDF se na textu podílela a jednala s některými zástupci EU v pracovní skupině (Německo, Irsko, Slovinsko, Švédsko).

EDF OVLIVŇUJE POZICI EU

Od počátku procesu EDF pracuje na zajištění podpory ze strany Evropské unie. Po lednovém jednání vyzvalo EDF své členy, aby v souvislosti s úmluvou jednali se svými vládami. EDF dále pozvalo zástupce irské vlády, který se účastní přípravy úmluvy na jednání předsednictva (březen 2004, Dublin).

V polovině dubna EDF dokončilo nový text, který obsahuje připomínky k textu schválenému na prvním jednání pracovní skupiny. Tento text EDF zaslalo i členským státům EU a bude předložen i pracovní skupině Rady Evropské unie, která se Úmluvou OSN zabývá, a to tři týdny před konáním třetího zasedání Ad hoc výboru.

SOCIÁLNÍ POLITIKA

ZAMĚSTNÁVÁNÍ

Poslední evropské údaje uvádějí, že osoby s zdravotním postižením jsou stále velkou měrou vylučovány z trhu práce. Evropský výzkum o podílu pracovní síly z minulého roku, který obsahuje i zvláštní část, věnovanou zdravotnímu postižení, ukazuje, že 78% osob s těžkým zdravotním postižením je vyloučeno z trhu práce a nezaměstnanost této skupiny osob je dvakrát vyšší než u osob bez zdravotního postižení.

Společná evropská zpráva o zaměstnanosti z roku 2004 uvádí, že účinnější integrace osob se zdravotním postižením je základem pro zvýšení zaměstnanosti a prosazování sociální soudržnosti.

EDF na evropské úrovni aktivně prosazovala další akce, které by rozvíjely zaměstnanost osob se zdravotním postižením a začlenilo zdravotní postižení do hlavního proudu Evropské strategie zaměstnanosti. Výsledkem je nová Evropská

strategie zaměstnanosti, která, přestože je v rozsahu zjednodušená a omezená, obsahuje další odkazy k osobám se zdravotním postižením a požaduje, aby členské státy vytyčily cíle k výraznému snížení nezaměstnanosti znevýhodněných a diskriminovaných skupin, včetně osob se zdravotním postižením a odstranily pasti způsobené nečinností a rozvíjely pracovní pobídky.

V souvislosti s Evropským rokem osob se zdravotním postižením se Evropská komise rozhodla zahájit Akční plán rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a jeho první fáze se zaměřuje právě na zaměstnanost.

Mezi navrhované normy patří i příprava pracovního dokumentu, na němž se podílí i EDF. Dokument radí členským zemím jakým způsobem začlenit oblast zdravotního postižení do různých pokynů Evropské strategie zaměstnanosti.

EDF se rovněž bude podílet na přípravě Dvouleté evropské zprávy o situaci osob se zdravotním postižením v Evropě, jejíž vydání se plánuje na konec roku 2005. Zpráva bude obsahovat i část o zaměstnanosti. EDF také vydá svou vlastní zprávu a v rámci svých kontaktů bude podporovat výměn informací o nejlepších praktikách v oblasti norem pro pozitivní akce, např. kvóty pro zaměstnávání a iniciativy zaměstnávání a tímto způsobem podporovat lobování na národní úrovni. V dubnu 2004 EDF uspořádalo seminář pro organizace ze zemí EU, přistupujících zemí a evropské nevládní organizace. Z jednání se připravuje zpráva.

SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ

Během Evropského roku osob se zdravotním postižením byla věnována zdravotnímu postižení větší pozornost také v národních akčních plánech sociálního začleňování, které členské státy předkládají Evropské komisi.

EDF se aktivně účastnilo Evropského kulatého stolu o sociálním začleňování (Turín, říjen 2003) a jeho zástupce tam přednesl příspěvek o přístupu ke službám pro osoby se zdravotním postižením. EDF se bude také podílet na přípravě dalšího kola tohoto jednání.

EDF také posílilo kontakty s partnery v této oblasti, především s Evropskou komisí a Evropským sdružením proti chudobě (European Anti-Poverty Network). Zástupci EDF byli přizváni k vystoupením o zapojování zdravotního postižení do hlavního proudu pro členské organizace EAPN.

Navzdory pozitivnímu vývoji jsou normy, zaměřené na osoby se zdravotním postižením a začleňování zdravotního postižení do hlavního proudu v Národních akčních plánech omezené. Je to způsobeno především nedostatečným zapojením organizací zdravotně postižených do přípravy těchto plánů. Velkou pozornost je rovněž třeba věnovat Evropskému akčnímu plánu rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, který nedávno schválila Evropská komise.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

EDF úspěšně lobovala za začlenění sociální klauzule o nových pravidel EU pro veřejné zakázky a zvláště norem na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a přístupnost výrobků, práce a služeb pro osoby se zdravotním postižením.

Nová legislativa, která upravuje proces zadávání veřejných zakázek na práci, zboží a služby ve všech sektorech, představuje objem 1 mld. € ročně. Navíc bude mít významný dopad na celou Evropskou unii, především na regionální a místní úrovni, v oblasti dopravy, infrastruktury, vystavěného prostředí, územního plánování, všech typů služeb (školy, nemocnice, ministerstva, ...), dodávek vody, odpadu, atd.

Většina zboží, služeb, budov a silnic, které každoročně státní a veřejná správa nabízí, je bariérová a osoby se zdravotním postižením, které tvoří 10% uživatelů, je nemohou využívat. Tyto překážky lze snadno odstranit na úrovni plánování, protože pozdější a následná adaptace a úpravy mohou být drahé obtížně proveditelné.

Veřejné zakázky mohou být také význačným nástrojem zaměstnávání. Zavedení pozitivních pobídek pro společnosti, které najímají osoby z diskriminovaných skupin nebo skupin vyloučených z trhu práce, jako jsou i osoby se zdravotním postižením, je účinným nástrojem cesty kupředu.

EDF trvá na odpovědnosti veřejné správy za zajištění toho, aby všichni občané, včetně občanů se zdravotním postižením, mohli těžit z veřejných investic.

Nové směrnice předvídají, jako následek precedenčního práva, možnost, aby veřejná správa zavedla, kromě technických a ekonomických požadavků, i sociální ohled při konečném výběru veřejné zakázky, podle specifikace ve výběrovém řízení a do určitého procenta celkové nabídky. Veřejná správa navíc může společnosti, která veřejnou soutěž vyhraje, určit jisté podmínky, např. zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Členské státy také mohou ročně vyčlenit určitý objem zakázek společností, které zaměstnávají více než 50% osob se zdravotním postižením.

V nových směrnících jsou také uvedeny požadavky na přístupnost zboží, služeb a práce, které jsou předmětem zakázky. Technická specifikace služeb by měla v nejvyšší možné míře obsahovat požadavky na přístupnost.

SPOLUPRÁCE NA ROZVOJI

Evropské fórum zdravotně postižených spolupracuje s Mezinárodním konsorciem pro zdravotní postižení a rozvoj (IDDC). Cílem spolupráce je podpora zviditelňování zdravotního postižení v rozvojové politice EU.

EDF se zvláště podílelo na šíření informací o pokynu Evropské komise zdravotním postižením a spolupráci na rozvoji. Dokument vznikl v úzké spolupráci Evropské

komise, EDF a IDDC. EDF podporovala globální řetězec organizací zdravotně postižených v tom, aby kontaktovaly své delegace při Evropské komisi a prosazovaly implementaci svých připomínek do textu dokumentu.

EDF také spolupracovalo s IDDC na tom, aby se posílily odkazy ke zdravotnímu postižení ve strategických dokumentech afrokaribských zemí a zemí Pacifiku (ACP), vzhledem k jejich současnému přezkoumání. EDF také lobovalo za posílení profilu zdravotního postižení v Rozvojových cílech milénia OSN.

EDF se podílelo na konzultaci Světové banky a podpořilo iniciativu za Globální partnerství pro zdravotní postižení a rozvoj.

EDF bude nadále prosazovat explicitní uznání zdravotního postižení v rozvojové spolupráci EK a společně s IDDC usiluje o podporu institucí EU na zahájení vyhodnocování iniciativ v této oblasti a jejich dopadu.

DOPRAVA

Bez rovného přístupu k vystavěnému prostředí se osoby se zdravotním postižením nemohou svobodně pohybovat a mít rovná práva jako osoby bez zdravotního postižení. Bez přístupu k veřejné dopravě se osoby se zdravotním postižením nemohou plně účastnit ve společnosti, jezdit do práce nebo cestovat jako ostatní občané.

DOPRAVA

Práva pasažérů v letecké dopravě

EDF stále aktivně bojuje za práva zdravotně postižených pasažérů v letecké dopravě. EDF vypracovalo stanovisko k nedávno zveřejněnému pracovnímu dokumentu Evropské komise „Práva osob s omezenou schopností pohybu a orientace v letecké dopravě“ a vítá pozitivní návrhy na Nařízení EU, které by zajistilo nediskriminaci zdravotně postižených pasažérů zákazem odmítnutí odbavení nebo požadování přímých plateb za asistenci.

EDF je poradním orgánem Evropské konference civilního létání a navrhlo zlepšit pravidla ke zefektivnění služeb pro zdravotně postižené pasažéry na evropských letištích a aeroliniích.

Železniční doprava

EDF se aktivně účastní konzultačních jednání se Společenství evropských železnic (CER).

EDF vypracovalo stanovisko k Návrhu nařízení EK o právech pasažérů mezinárodní železniční dopravy a o závazcích. Navrhované nařízení by mělo chránit práva všech cestujících mezinárodní vlakové dopravy a mělo by zahrnovat i odkaz vůči cestujícím

se zdravotním postižením v oblasti asistence a informací o přístupnosti.

EDF se účastní konzultačního procesu s Evropskou asociací železničního provozu (AEIF) a monitoruje pracovní skupinu AEIF pro přístupnost pro osoby se zdravotním postižením. Jako reakce na mandatorní požadavky přístupnosti, uvedené ve Směrnici EU o železničním provozu se připravují technické standardy. Předpokládá se, že návrhy budou EDF předloženy v červnu 2004.

Evropský týden mobility

EDF je aktivním partnerem Evropského týdne mobility a s radostí kvitovalo, že tématem roku 2003 byla „Přístupnost“. V roce 2003 se EDF přímo podílelo na ETM v informační iniciativě Generálního ředitelství EK pro životní prostředí, která se zaměřovala na přístupy a bariéry, jimž čelí osoby se zdravotním postižením ve vztahu k budovám Komise, informacím a okolí. Iniciativy se účastnila řada zástupců EDF a byla zahájena viceprezidentem Komise Neilem Kinnockem (GŘ pro administrativu) a Komisařkou Margaret Walström (GŘ pro životní prostředí), s nimiž člen výkonného výboru Pekka Tuominen hovořil o záležitostech spojených s přístupností a mobilitou pro osoby se zdravotním postižením.

Evropská konference ministrů dopravy (ECMT)

EDF se stalo formálně konzultantem ECMT v roce 2003 a je aktivním členem Skupiny pro přístupnost a začlenění ECMT. V rámci EROZP společně zahájily iniciativu „Cena přístupnosti a začleňování EDF-ECMT“. EDF se podílelo na iniciativách ECMT v oblasti přístupnosti veřejné dopravy; přístupnosti a bezpečnosti dopravních systémů; zlepšení železniční přístupnosti; školení pro pracovníky veřejné dopravy. EDF také spolupracovalo s Inclusion Europe a Brain Injured a Evropskou konfederací rodin a společně informovaly ECMT o problematice osob s poruchami učení a dušením onemocněním. Zástupce EDF vystoupila Konferenci ECMT a francouzského ministerstva dopravy, bydlení a cestovního ruchu: Doprava a přístupnost: nové výzvy“ (prosinec 2003).

Městská doprava

Pokračující studie COST 349: „Přístupnost autokarů a dálkových autobusů osobám s omezenou schopností pohybu“ je zaměřena na konstrukci a design meziměstských a mezinárodních autokarových a autobusových systémů ve smyslu potřeb osob s omezenou schopností pohybu. V této iniciativě je zapojen viceprezident EDF Bas Treffers. Konečná verze zprávy vyjde v roce 2005. Zjištěné údaje by měly pomoci výrobcům, operátorům a místním samosprávám při přípravě plánů přístupných a kvalitních dopravních systémů.

PŘÍSTUPNOST VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ, CESTOVNÍ RUCH A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

VYSTAVĚNÉ PROSTŘEDÍ

Viceprezident EDF, Bas Treffers je členem expertní skupiny EU pro přístupnost a EDF předložila této skupině své stanovisko k dané problematice. EDF velmi vítá závěrečnou zprávu skupiny „2010: Evropa přístupná pro všechny“ a příštích měsících se bude soustředit na zajištění toho, aby doporučení, uvedená ve zprávě byla realizována v praxi, stejně jako závazky Evropské komise, které jsou součástí Komuniké o výsledcích Evropského roku osob se zdravotním postižením.

EDF vystoupilo také na jednání u kulatého stolu, které o přístupnosti uspořádal komisař Liikanen v říjnu 2003. Vystoupení se zaměřilo na začlenění přístupnosti o hlavního proudu politiky EU. EDF pokračuje s relevantními odděleními EK a evropskými standardizačními orgány v jednání o vzniku nových iniciativ v této oblasti.

EDF si vytvořilo dobré pracovní vztahy s Evropským sdružením pro výtahy a Radou evropských architektů a zapojilo se i do nedávno vzniklé Evropské technologické platformy pro vystavěné prostředí. Dále aktivně spolupracuje s Evropskou koncepcí řetězce přístupnosti.

CESTOVNÍ RUCH

EDF bylo členem přípravného výboru a aktivně se podílelo na studii a zprávě o harmonizačních kritériích správné přístupnosti turistických míst a infrastruktury pro osoby se zdravotním postižením (červen 2003), kterou připravilo GŘ pro podnikání a připravilo stanovisko k této studii. V této oblasti stále aktivně působí.

UDRŽITELNÝ ROZVOJ

EDF se připojilo ke kampani za udržitelné investování, kterou koordinuje Platforma evropských sociálních NNO a Evropská konfederace odborových svazů a Evropský úřad pro životní prostředí. Kampaň vyzývá národní vlády k udržitelnému investování do dopravy a bydlení. „Přístupnost pro všechny“ je jedním z požadavků Prohlášení kampaně.

ZAČLEŇOVÁNÍ ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ DO DALŠÍCH OBLASTÍ

KULTURA

6. května 2003 ministři kultury evropských zemí schválili rezoluci o přístupnosti kulturní infrastruktury a kulturních aktivit pro osoby se zdravotním postižením s doporučením, aby členské státy přijaly normy, které kulturu a umění zpřístupní osobám se zdravotním postižením.

Rezoluce Rady byla výsledkem lobování EDF na evropské úrovni, které vedla ve spolupráci s členskou organizací EUCREA a řeckou národní radou zdravotně

postižených. Schválený text je jedním z hlavních úspěchů začleňování zdravotního postižení do politiky v roce 2003.

ZDRAVÍ

EDF se na základě požadavků svých členů, rozhodlo věnovat pozornost zdravotnictví a především nediskriminaci v přístupu ke zdravotnictví a zdravotnickým nerovnostem. Toto téma EDF přivedlo na jednání s organizacemi, které v dané oblasti působí, např. Evropská aliance veřejného zdraví, Evropská unie služeb veřejnosti. V tomto roce se EDF stalo členem Fóra zdravotnické politiky, informačního a konzultačního orgánu, založeného EK, který sdružuje organizace pacientů, zdravotnických pracovníků a dalších relevantních skupin v oblasti zdravotnictví. Společně s členskými organizacemi ze Španělska a Velké Británie úspěšně lobovalo v Evropském parlamentu za zavedení opatření přístupnosti informací v lékařství a informační letáky v rámci revize směrnic EDF o lékařských produktech. Text čeká na schválení Radou a Evropským parlamentem.

MÍSTNÍ SAMOSPRÁVA: AGENDA 22

Jedná se o prosazování Agendy 22, metodiky, kterou vypracovala švédská národní rada zdravotně postižených. Agenda 22 je založena na Standardních pravidlech OSN o vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. Je zaměřena na místní samosprávy a jejich podporu při vytváření komplexní politiky v oblasti zdravotního postižení na místní úrovni. EDF tuto iniciativu podporuje a úzce spolupracuje s HSO a dánsko národní radou zdravotně postižených, s nimiž vytváří Evropský řetězec Agendy 22.

INFORMAČNÍ SPOLEČNOST, POMOCNÉ TECHNOLOGIE

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Další z priorit EDF je uznání přístupu osob se zdravotním postižením k informačním a komunikačním technologiím v iniciativách EU v této oblasti. Pokud v tomto případě nebude řádně zohledněn princip prostředí pro všechny, budou lidé se zdravotním postižením stále vyloučeni ze společnosti. Činnost v této oblasti zajišťuje výbor EDF pro univerzální přístup a Řetězec pro univerzální přístup.

PŘÍSTUP K TELEKOMUNIKACÍM

EDF se aktivně účastnilo ve Skupině pro inkluzivní komunikaci Evropské komise (INCOM), která byla založena počátkem roku 2003 k určení prioritních akcí pro přístup osob se zdravotním postižením k telekomunikačním službám. Činnost INCOM pokrývala všechny oblasti uvedené ve směrnicích EU o telekomunikacích, které obsahují explicitní požadavky na přístupnost telekomunikačních služeb a služeb digitálního televizního vysílání pro zdravotně postižené.

Zpráva INCOM byla dokončena v prosinci 2003a její doporučení budou zpracovávat členské státy. EDF bude proces sledovat. Dále bude usilovat o ukončení umělého

rozdílu mezi nařízeními EU pro řetězce a služby a nařízení, která řeší vybavení terminálů. Tento rozdíl je značnou překážkou rovného přístupu osob se zdravotním postižením k elektronickým službám a zařízení.

EDF podporuje zájmy osob se zdravotním postižením v nové generaci telekomunikačních sítí a služeb, a to díky svému členství ve skupině COST 219 (Evropská spolupráce v oblasti vědeckotechnického výzkumu).

TELEVIZE BEZ HRANIC

EDF se účastnilo kampaně za zpřístupnění digitálního vysílání, které je zakotveno ve směrnici EU o službách elektronické komunikace a mohla by být zakotvena také v Směrnici EU o televizi bez hranic. Kampaň vedly členské organizace EDF: European Blind Union, European Union of the Deaf, European Hard of Hearing Federation. Kampaň získala podporu Evropského parlamentu při výzvě, aby členské státy vstoupily do výročního procesu a podávaly zprávy o činnosti, kterou prosazují přístup k digitální televizi – včetně úrovně titulování, znakování a audio přepisu a úrovní zapojení zástupců zdravotně postižených uživatelů do tohoto procesu.

INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

EDF přispělo do střednědobé revize eEurope 2005 a veřejné konzultace v roce 2004 a bylo aktivním členem skupiny elektronické přístupnosti, odpovědné za sledování implementace záměrů eEurope 2005.

Předseda Výboru EDF pro univerzální přístupnost, Rodolfo Cattani zastupoval EDF v přípravném výboru eEurope, odpovědném za určení budoucích priorit evropské politiky v oblasti eEurope.

EDF pokračuje v kampani za účinnou realizaci závazků, zvedných v Rezoluci Rady o elektronické přístupnosti a buduje vztahy se zástupci průmyslu, výrobcí a poskytovateli služeb a snaží se zvýšit povědomí o potřebách zdravotně postižených osob v této oblasti.

ODPOVÍDAJÍCÍ STANDARDY

EDF se aktivně účastní v Evropské skupině pro standardizaci prostředí pro všechny a pomocných technologií prosazuje akce k podpoře účinnější implementace pokynů iniciativy pro webovou přístupnost prostřednictvím veřejných zakázek a usilováním o závazné standardy.

POMOCNÉ TECHNOLOGIE

EDF vítá závěry nedávno vydané zprávy Evropské komise „Přístup k pomocným technologiím v Evropské unii“ a snaží se s Evropskou komisí pracovat na výměně informací a následování kladných doporučení s výrobcí těchto technologií.

ZVLÁŠTNÍ SKUPINY

Jedním ze záměrů v rámci Evropského roku a jeho výstupů bylo posílit mainstreaming zdravotního postižení. Oblasti médií a kultury byly pro EDF nové v tomto roce se podařilo v nich dosáhnout významného pokroku.

MLÁDEŽ A ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ

V průběhu Evropského roku osob se zdravotním postižením byla mládeži věnována zvláštní pozornost, především na konferenci o mládeži v rámci řeckého předsednictví - „Směrem k bezbariérové Evropě pro mladé lidi se zdravotním postižením“, která se konala v květnu 2003 v Aténách. Na konferenci se sešli mladí lidé ve věku 18 – 35 let se zdravotním postižením z celé Evropské unie. Akci financovalo GŘ pro vzdělávání a kulturu EK a spolupřátalo EDF, Evropské fórum mládeže, Asociace dobrovolnických organizací (AVSO) a řecké ministerstvo školství a náboženství.

V závěru konference byla schválena společná deklarace: Aténská deklarace 2003 – Směrem k bezbariérové Evropě pro mladé lidi se zdravotním postižením“, která se zaměřila na informace, účast, vzdělání pro všechny, dobrovolnickou službu, mobilitu nezávislý život. EDF Deklaraci v roce 2003 rozeslalo na všechna zainteresovaná místa Evropskou komisi, do institucí EU, ministerstvům, národním agenturám pro mládež a na další konference, týkající se této oblasti.

Konference umožnila členům ED zviditelnit se v této problematice a rozvinout kontakty s organizacemi mládeže se zdravotním postižením. Evropský rok byl také dobrou příležitostí k vytvoření kontaktů s Odborem pro mládež při EK a více se zapojit do práce Evropského fóra mládeže a aktivně spolupracovat v rámci poradní rady pro mládež při Radě Evropy.

ŽENY

Cíl EDF, zajistit genderovou rovnost, zůstává mezi prioritami jeho programu. V únoru 2004 Výbor pro ženská práva EP pořádal slyšení o zdravotně postižených ženách, jehož se účastnili i zástupci EDF a European Women's Lobby. Ana Pelaez Narvaez, členka ženského výboru EDF, uvedla příklady specifické diskriminace zdravotně postižených žen a doporučila, aby evropský Ombudsman zahájil šetření o právech zdravotně postižených žen. Lydia la Riviere-Zijdel, předsedkyně EWL a členská ženského výboru EDF vyzvala k zahájení procesu přípravy zvláštní směrnice o zdravotním postižení. EDF, jako člen EWL, se zapojilo do koalice, která podporuje navrhovanou evropskou Směrnicí o genderové rovnosti.

OSOBY S CHRONICKÝMI CHOROBAMI

Nový výbor EDF pro chronické nemoci vznikl v březnu 2004. Úkolem výboru je zajistit, aby zájmy a požadavky chronicky nemocných osob byly zohledněny v činnosti EDF a v legislativě a politice Evropské unie. Současně bude výbor shromažďovat expertízy pro účely práce EDF v oblasti zdravotnictví.

Výbor, který zastupuje řadu skupin pracuje na akčním plánu, který bude v budoucnu sloužit celému EDF.

Výbor se dále shodl na tom, že jedním z jeho hlavních cílů bude podpora přístupu ve zdravotnických službách a výzkumu k chronicky nemocným osobám založeném na právech.

OSOBY S KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM

Výbor EDF pro osoby s kombinovaným postižením velmi aktivně pracuje na zajištění toho, aby zájmy této jedné z nejohroženějších skupin zájmy jejich rodin zůstaly mezi širokou škálou aktivit EDF.

Výbor se podílel na Rezoluci rady Evropy o osobách s vysokou mírou závislosti na cizí pomoci a iniciativě EK zaměřené na odchod osob se zdravotním postižením z ústavní péče.

EDF V KONTAKTU S INSTITUCEMI EVROPSKÉ UNIE

MEZIPARLAMENTNÍ SKUPINA PRO ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ EP

EDF zajišťuje kancelář meziparlamentní skupiny pro zdravotní postižení EP, což je skupina poslanců napříč stranami, která pracuje v oblasti lidských práv osob s zdravotním postižením v rozhodování EU. Skupina diskutovala a pozitivně ovlivňovala činnost EU ve prospěch osob se zdravotním postižením v řadě oblastí, např.: revize smluv EU; Směrnici EU o televizi bez hranic; zprávy EU o lidských právech a Úmluvě OSN o lidských právech osob se zdravotním postižením; odbornou zprávu EU o přístupnosti vystavěného prostředí; dopad rozšíření na politiku v oblasti zdravotního postižení a revizi Evropského roku osob se zdravotním postižením s komisařkou Annou Diamantopoulou.

Meziparlamentní skupina iniciovala uspořádání Evropského parlamentu zdravotně postižených a získala politickou podporu nezbytnou pro schválení této akce napříč politickým spektrem. Skupina se zasloužila o komplexní audit v oblasti zdravotního postižení, který zkoumal zařízení a procedury Evropského parlamentu a který zjistil překážky dosažení rovnosti přístupu pro osoby se zdravotním postižením.

EDF VE SKUPINĚ PRO ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ NA VYSOKÉ ÚROVNI

V březnu 2004 bylo EDF přizváno k účasti na prvním zasedání obnovené skupiny pro zdravotní postižení na vysoké úrovni. Jednání, které se věnovalo především schválení pracovního programu skupiny na příští dva roky, přineslo také plodnou diskusi mezi členskými státy, Evropskou komisí, EDF a dalšími NNO.

EDF V RADĚ PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI

Počátkem července 2003 navštívili prezident a referent pro politiku EDF neformální jednání Rady pro zaměstnanost a sociální věci, která se konala pod záštitou italského předsednictví v Trevisu. Tento fakt umožnil EDF dále prosazovat požadavky Evropského roku.

V prosinci 2003 rada schválila závěry o výstupech Evropského roku osob se zdravotním postižením a vyzvala členské státy a přistupující země k začleňování záležitostí, spojených se zdravotním postižením, do relevantní politiky a k přenosu a řádnému užívání Směrnice o rovném zacházení v zaměstnání a povolání.

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

V tomto roce výbor pokračoval ve své aktivní činnosti v otázkách zdravotního postižení.

Nejvýznamnější iniciativou bylo stanovisko, schválené v březnu 2004 k dokumentu „Rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením: Evropský akční plán“. Stanovisko, které připravil španělský člen EESC Miguel Angel Cabra de Luna, obsahuje řadu klíčových požadavků evropského hnutí zdravotně postižených.

EESC pořádalo v září 2003 seminář o spolupráci s evropským sociálně ekonomickým řetězcem, který se věnoval zaměstnávání osob se zdravotním postižením se zvláštním zřetelem k sociální ekonomii.

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ V NOVÉ ÚSTAVĚ

NOVÁ ÚSTAVNÍ SMLOUVA

V minulém roce EDF bedlivě sledovalo diskuse o přípravě nové Ústavy Evropské unie v rámci mezivládní konference a irského předsednictví.

EDF také vydalo první analýzu návrhu Ústavy EU, který připravil Konvent. Analýzu schválilo předsednictvo EDF v říjnu.

Řada členů EDF byla velmi aktivní při zvyšování profilu záležitostí, spojených se zdravotním postižením vůči svým vládám a diskutovali s nimi o přípravě nové Ústavy.

Proces vyjednávání byl nicméně velmi složitý, protože se řada jednání odehrávala za zavřenými dveřmi a občanská společnost se mohla zapojit jen v omezené míře.

Po nejasnostech, způsobených neschopností vlád evropských zemí dohodnout se do konce roku 2003, lze nyní říct, že návrh textu Ústavní smlouvy, navrhovaný Konventem a upravený mezivládní konferencí a ministry zahraničí, bude schválen Evropskou radou v červnu 2004.

Do textu se podařilo prosadit řadu zájmů osob se zdravotním postižením, i když je třeba ještě v úsilí pokračovat.

Odkazy k nediskriminaci byly zachovány v první části Smlouvy, kde jsou uvedeny klíčové hodnoty Evropské unie. Nediskriminace byla zakotvena mezi záměry Evropské unie, kdy hodnoty Evropské unie odkazují k „pluralitní společnosti, toleranci, spravedlnosti, solidaritě a nediskriminaci“. Tyto dva články popisují hodnoty

a cíle, které mají být obsaženy v politice a aktivitách EU. Přestože zde není jasný odkaz k osobám se zdravotním postižením, skupiny, kterých se týká tato definice (která zmiňuje i zdravotní postižení), jsou popsány dále v textu Smlouvy.

Posílení základních práv v nové Ústavě doplňují i články, které odkazují k Listině základních práv a evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, které, společně s právy, zakotvenými v národních ústavách tvoří základní principy práva EU.

V Ústavě se také poprvé zmiňuje princip občanského dialogu s občany a organizacemi a závazek institucí EU ke konzultacím.

EDFF rovněž vítá vložení opatření, které umožňuje občanům vyžádat si legislativní úpravu nebo změnu (navzdory nutnosti získat 1 milión podpisů z určitého počtu členských států EU).

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV

Druhá část nové Ústavy obsahuje Listinu základních práv. Listina zahrnuje 2 články o zdravotním postižení; první zakazuje diskriminaci z důvodu zdravotního postižení nebo genetických znaků a druhý ukládá, že Evropská unie musí uznat a respektovat právo osob se zdravotním postižením těžit z norem, zajišťujících jejich nezávislost, společenskou a pracovní integraci a účast na životě společnosti.

Fakt, že byla Listina o Ústavě zapojena je velmi důležitý a umožňuje hlubší ochranu osob se zdravotním postižením.

NEDISKRIMINACE

Třetí část Ústavy, která se týká politiky, obsahuje hlavní objem úkolů a výsad Evropské unie.

V této části EDF vítá především začlenění horizontální klauzule o nediskriminaci z důvodu zdravotního postižení, která se bude zohledňovat v definicích všech oblastí evropské politiky, což znamená pozitivní krok směrem k účinnému mainstreamingu zdravotního postižení.

Článek, který ošetřuje schvalování legislativy pro boj s diskriminací osob se zdravotním postižením zůstal téměř beze změny navzdory velkému tlaku Evropského parlamentu.

EDF bude pokračovat v kampani za zajištění toho, aby návrhy legislativy, která se týká osob se zdravotním postižením byla schvalována systémem kvalifikované většiny a nikoliv jednohlasně, jak navrhuje současná verze. Pokud v rámci 25 nebo 28 členských zemí EU zůstane zachování hlasování jednohlasné, bude dosažení silné evropské legislativy pro boj s diskriminací osob se zdravotním postižením ve všech oblastech kompetence EU téměř nemožné. Tento faktor bude mít EDF na paměti i s ohledem na volby do Evropského parlamentu, které se budou konat v červnu 2004.

EVROPSKÝ PARLAMENT ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH

Nejvýznamnější celoevropskou událostí v průběhu Evropského roku osob se zdravotním postižením bylo bezpochyby uspořádání Evropského parlamentu osob se zdravotním postižením (10. – 11. 11., Brusel) v budově Evropského parlamentu.

Evropské fórum zdravotně postižených, ve spolupráci s Evropským parlamentem a Evropskou komisí uspořádalo jednání pro 200 delegátů z celé Evropské unie, 10 přístupujících zemí a 3 kandidátských zemí a poslance Evropského parlamentu ze všech politických stran.

EPZP prokázal, jak silně Evropský parlament podporuje hnutí zdravotně postižených a poskytl zástupcům tohoto hnutí možnost zveřejnit své politické požadavky a sdělit je svým zákonodárcům na evropské úrovni.

Je třeba také doplnit, že tato akce byla desetiletým výročím schválení Standardních pravidel vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením (1993), kdy se konal i první „Parlament zdravotně postižených“.

Na dvoudenním jednání, jemuž předsedali výkonní zástupci EDF, vystoupili zástupci všech skupin zdravotního postižení z celé Evropy, poslanci Evropského parlamentu, včetně jeho předsedy Pata Coxe, italského ministra zaměstnávání a sociálních věcí Roberta Maroniho a komisařky Anny Diamantopoulou.

Jednání vyústilo v Rezoluci, která posloužila jako podklad vlastní zprávě Evropského parlamentu o Evropském roku 2003 a Manifest evropského hnutí zdravotně postižených k volbám do Evropského parlamentu 2004.

Zvláště vzhledem k volbám do EP bude manifest zásadním dokumentem, který požaduje pozornost k záležitostem zdravotně postižených ze strany kandidátů a politických stran. Mezi hlavní požadavky patří zvláštní směrnice o zdravotním postižení, Manifest dále trvá na bezbariérových volbách pro všechny podpoře účasti zdravotně postižených kandidátů.

RADA EVROPY

V květnu 2003 se ve španělské Malaze konala druhá ministerská konference Rady Evropy o zdravotním postižení. Byla to velmi významná zlost, během níž padla řada důležitých rozhodnutí. Jednání se účastnilo i EDF.

Deklarace z Malagy

EDF a někteří jeho členové byly k jednání Rady Evropy v Malaze rovněž přizvány v rámci svého statutu. Jedním z hlavních dokumentů na jednání, na něž odkazovala řada vládních zástupců, byl dokument „Od slovům ke skutkům“, který připravilo EDF.

Deklarace z Malagy zahrnuje řadu významných bodů. Největší dopad na osoby se zdravotním postižením budou mít tři následující:

- činnost Rady Evropy v oblasti zdravotního postižení, která v současnosti zahrnuje pouze omezený počet zemí, které jsou součástí Částečné dohody o veřejném zdraví, bude v budoucnost pokrývat všech 45 členských států Rady Evropy;
- příprava Akčního plánu Rady Evropy o zdravotním postižením;
- zvýšení účasti reprezentativních organizací zdravotně postižených v činnosti Rady Evropy.

AKČNÍ PLÁN RADY EVROPY

V únoru 2004 bylo EDF přizváno k jednání Ad hoc pracovní skupiny CD-P-RR, kompetentní k přípravě Akčního plánu Rady Evropy. EDF má statut pozorovatel ve skupině od podzimu 2003.

Během jednání se vyjasnilo několik bodů Akčního plánu:

- Akční plán, ačkoliv obsahuje některé akce zaměřené na pouze Radu Evropy, bude hlavně určen členským státům;
- Akční plán se bude týkat všech 45 členských států RE
- Akční plán je komplexní a jeho cílem je řešit všechny oblasti života.

EDF připravilo do poloviny března příspěvek, který obsahuje velmi konkrétní návrhy všech linií akčního plánu a návrhy jeho implementace a sledování. Je sice ještě brzy hodnotit konečný přínos této iniciativy, ale bezpochyby má velký potenciál.

SPOLUPRÁCE S EVROPSKU KONFEDERACÍ ODBOROVÝCH SVAZŮ

Následkem velmi úspěšné konference, kterou EDF organizovalo s ETUC v březnu 2003 v Soluni a již se účastnilo více než 150 zástupců národních odborových organizací zaměstnanců a organizací zdravotně postižených, se spolupráce těchto dvou organizací ještě posílila.

EDF a ETUC se v minulém roce dohodly na pořádání pravidelných jednání, s cílem realizovat závazky uvedené ve společné Soluňské deklaraci „Vzdělávání a celoživotní učení – Rovné zacházení v přístupu ke vzdělání, školení, trhu práce a vývoji kariéry“.

ETUC do svého pracovního programu a vyjednávání se zaměstnavateli zakotvila řadu faktorů, spojených se zdravotním postižením.

EDF mělo možnost zlepšit své znalosti a vliv na kolektivní dohody, o nichž se rozhoduje na evropské úrovni a mají vliv na osoby se zdravotním postižením a jejich rodiny.

ETUC také aktivně lobuje v institucích EU za nutnost zahájení příprav zvláštní směrnice, která by bojovala s diskriminací osob se zdravotním postižením v dalších oblastech mimo zaměstnávání.

EDF a ETUC připravují další společný seminář, který se bude konat v druhé polovině roku 2004 a zaměří se na implementaci evropské nediskriminační legislativy v přístupu k zaměstnání, školení a profesním postupu na národní úrovni.

PARTNERSKÁ SÍŤ ORGANIZACÍ

PARTNERSTVÍ 11 VELKÝCH SPOLEČNOSTÍ A EDF

Program Partnerství společností EROZP spojil dohromady 11 mezinárodních společností, např. Accor, Adecco, Fiat, HP, IBM, Manpower, McDonald's, Microsoft, Schindler, Sony, Volkswagen a velkou neziskovou společnost - Mezinárodní asociace veřejných dopravců. Každá společnost vypracovala konkrétní akční plán, z něhož mohly osoby se zdravotním postižením těžit. Kromě evropské úrovně, EDF aktivně spolupracovala s národními pobočkami těchto firem. Vrcholem spolupráce byl společný seminář v listopadu 2003.

EROZP ve skutečnosti nastartoval proces, kdy firmy a společnosti konečně začaly chápat obchodní zájmy, které jim může přinést zaměstnávání osob se zdravotním postižením a zaměřením se na zdravotně postižené zákazníky: tzv. obchodní hledisko zdravotního postižení. Koncem roku 2003 se uvedené společnosti dokonce rozhodly vytvořit Evropský řetězec pro obchod a zdravotní postižení, v němž bude EDF konzultantem.

EDF na založení této spolupráce aktivně spolupracuje.

EDF JAKO ČLEN DALŠÍCH ASOCIACÍ

Základní úlohou jakékoliv reprezentativní organizace, která hájí zájmy, je spojit síly s podobně smýšlejícími organizacemi. EDF je již řadu let členem Platformy evropských sociálních NNO a od roku 2001 také členem Europe Women's Lobby.

Platforma evropských sociálních NNO stále posiluje svou členskou základnu (40) a je vedoucí silou při vytváření kontaktů s dalšími nevládními organizacemi v těchto oblastech: životní prostředí, lidská práva, rozvojová spolupráce, kultura a ženy.

Byla vytvořena tzv. kontaktní skupina pro občanskou společnost, která spojuje různé skupiny, aby pracovaly na společných tématech. Hlavním tématem minulého roku byla kampaň „act4Europe“, snažící se ovlivnit evropskou ústavu.

Prezident EDF je i nadále členem řídicího výboru a předsedou pracovní skupiny pro rozšíření.

Skupina pro antidiskriminaci Sociální platformy byla ideálním místem pro setkání střešních asociací podle článku 13 (AGE, ILGA, ENAR, EDF) a dalších evropských sociálních NNO, které působí v oblasti antidiskriminace. Současnou předsedkyní EWL je Lydia la Riviere-Zijdel, které zde zastupuje EDF.

EDF podporuje práci na Směrnici EK o rovném zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám. Návrh směrnice, založené na l. 13 Smlouvy EU, má některé společné rysy se zvláštní směrnicí o zdravotním postižení, kterou EDF prosazuje.

MÉDIA A ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ

Osoby se zdravotním postižením jsou médiích nedostatečně reprezentovány a úroveň zaměstnanosti těchto osob v oblasti médií je rovněž velmi nízká. Masmédia a reklamní průmysl mají na společnost velký dopad a mají hlavní roli v prosazování změny přístupu a způsobu, jakým společnost na zdravotní postižení nahlíží.

V průběhu Evropského roku EDF úzce spolupracovala s nejvýznamnějšími mediálními a reklamními společnostmi v Evropě a snažila se podpořit média v dosažení velmi ambiciózního cíle: odrážet společnost tím nejvhodnějším způsobem, bojovat s předsudky a diskriminačními postoji vůči osobám se zdravotním postižením.

EVROPSKÁ DEKLARACE O MÉDIÍCH A ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍ

Evropský kongres o médiích a zdravotním postižení, který se konal v červnu 2003 v Aténách byl jedním z hlavních úspěchů Evropského roku osob s zdravotním postižením. Důležitá byla spolupráce mezi Evropskou komisí Reckem jako předsednickou zemí a EDF, ale nejdůležitější bylo zapojení evropských médií a reklamních společností, kteří se podíleli na přípravě a účastnili se této akce.

Hlavním výstupem kongresu byla Evropská deklarace o médiích a zdravotním postižení, kterou schválilo více než 300 účastníků a která navrhuje konkrétní způsoby prosazování změn v běžném mediálním sektoru, zlepšení portréту zdravotně postižených a jejich začlenění o médií a zviditelnění osob se zdravotním postižením ve všech žánrech.

K dosažení těchto záměrů se navrhovalo zajistit trvalou a úzkou spolupráci mezi osobami se zdravotním postižením a jejich organizacemi, médii specificky zaměřenými na oblast zdravotního postižení a běžný mediální sektor. K šíření deklarace slouží i zvláštní webová stránka, která se této oblasti týká (www.media-disability.org).

POSILOVÁNÍ PARTNERSTVÍ S MÉDII A VYTVOŘENÍ EVROPSKÉHO ŘETĚZCE

Evropský kongres o médiích zdravotním postižením umožnil EDF vytvořit nové kontakty a vazby s evropskými médii a reklamními společnostmi poskytl rámec pro výměnu informací, dobrých praktika pomohl rozvinout obraz silného hnutí zdravotně postižených.

Od loňského června se EDF několikrát sešlo e zástupci mediálních a komunikačních agentur, které se zapojily o přípravy aténského kongresu. V současné době se diskutuje o cílech a fungování evropského řetězce pro médi a zdravotní postižení, který by měl prosazovat záměry, uvedené v aténské deklaraci.

VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ KOMUNIKACE

Evropský rok osob se zdravotním postižením byl dokladem významu aktivit, spojených s informacemi a komunikací. Pro Evropské fórum bylo prioritou nalézt nové nástroje, pomocí nichž může šířit své vize a hodnoty.

KAMPAŇ K EVROPSKÉMU ROKU

Za podpory svých členských organizací EDF sledovalo řadu evropských a národních kampaní, které proběhly v roce 2003. Účelem sledování bylo zajistit, aby různé postoje a poselství respektovaly cíle a rámec daný Madridskou deklarací.

Přestože je obtížné hodnotit skutečný dopad Evropského roku na změnu postoje společnosti a boj s předsudky vůči osobám se zdravotním postižením, byla kampaň k Evropskému roku, kterou řídila Evropská komise, uspokojivá a v souladu s přístupem podle lidských práv, který EDF požadovalo. Požadavky organizací zdravotně postižených zohlednily i poradní výbory k Evropskému roku, jejichž pravidelná zasedání EDF navštívilo. Ukázalo se, že spolupráce a dialog s Odborem pro zdravotní postižení EK je klíčovým prvkem úspěchu této kampaně. Vnitřní informační kanály EDF mají význačné místo v zajištění obecné shody mezi členskou základnou EDF během celého roku.

NE LOBOVÁNÍ BEZ KOMUNIKACE

Zavedení principu komunikace do všech kampaní bylo hlavní součástí nové strategie , kterou EDF v minulých měsících připravovala. Referenti EDF pro informace a komunikaci úzce spolupracovali s referenty pro politiku a rovněž se velmi aktivně účastnili vytváření rámce různých politických akcí.

Prosazení tohoto nového přístupu bylo, především s ohledem na přistupující země, významným úkolem roku 2003. V rámci projektu Budování akceschopnosti EDF uspořádalo v rámci všech studijních cest jednání o informacích a komunikaci, jehož účelem bylo podpořit organizace zdravotně postižených z 10 nových členských zemí při budování komplexní komunikačních a informačních strategií.

REAKCE MÉDIÍ

Hlavním úkolem pro EDF zůstává připoutat pozornost médií k problematice zdravotně postižených. V tomto roce byly přijaty dva rozdílné ale souběžné přístupy: vytvoření pravidelných kontaktů se zástupci médií a pochopení jejich potřeb a naplnění jejich

očekávání; pravidelné poskytování informací o záležitostech zdravotního postižení atraktivní formou a tak přilákat pozornost novinářů. K rozvoji obou přístupů byl Evropský rok vynikající příležitostí. Evropský kongres o médiích a zdravotním postižení který se konal v červnu 2003 v Aténách naznačil cestu dlouhodobé spolupráce s největšími evropskými mediálními agenturami a řetězci. EDF dále zlepšila svou komunikaci s novináři, zasílá jim pravidelné tiskové zprávy, konfrontuje zdravotní postižení se současným evropským děním, kritizuje politiku Evropské unie.

EVROPSKÝ PARLAMENT ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH

Evropský parlament zdravotně postižených, který se konal 10. – 11. 11. 2003 v Bruselu byl evropskými médii a médii přistupujících zemí důkladně sledován. Vzhledem k významu akce otevřelo EDF zvláštní webovou stránku se všemi souvisejícími informacemi, vydávalo tiskové zprávy a odpovídalo na požadavky médií. Během EPZP mohlo Evropské fórum zdravotně postižených také poprvé představit své nové informační panely a bannery, přičemž tyto nové komunikační nástroje zvýší viditelnost a vizuální identitu na všech jednáních, kterých se EDF účastní.

PUBLIKACE, ZPRAVODAJE A WEBOVÉ STRÁNKY

Týdenní zpravodaj, Bulletin, Výroční zprávy a webové stránky jsou nejvýznamnějšími informačními a komunikačními nástroje Evropské fóra zdravotně postižených. EDF stále pracuje na jejich zlepšování a vyváženosti.

V tomto roce vyšlo 34 týdenních zpravodajů a 3 tématické bulletiny, které byly rozeslány zástupcům hnutí zdravotně postižených a zainteresovaným partnerům na evropské úrovni. Oba typy dokumentů obsahují aktuální a podrobné informace z oblasti zdravotního postižení, atraktivní a otevřenou formou. Důležitým nástrojem komunikace a šíření informací jsou webové stránky. K hlavním stránkám EDF jsou připojeny ještě 3 další, věnované Madridské deklaraci, činnosti v oblasti médií a zdravotního postižení a Evropskému parlamentu zdravotně postižených.

SEZNAM DOKUMENTŮ EDF 2003 – 2004

Zprávy z konferencí

- 4/04 Zpráva z Konference o médiích a zdravotním postižení (6/2003, Atény)
- 4/04 Zpráva z jednání Evropského parlamentu zdravotně postižených (11/2003, Brusel)

Politická stanoviska

- 5/04 Stanovisko EDF ke konzultaci Evropské komise o zapojování zdravotního postižení do hlavního proudu Evropské strategie zaměstnanosti

4/04 Stanovisko EDF k návrhu Mezinárodní úmluvy o lidských právech a důstojnosti osob se zdravotním postižením

4/04 Příspěvek EDF k návrhu Akčního plánu o zdravotním postižení Rady Evropy

10/03 Stanovisko k návrhu Komuniké Komise o pokračování Evropského roku osob se zdravotním postižením

6/03 Stanovisko EDF k návrhu závěrečné zprávy: Harmonizace kritérií dobré přístupnosti/dostupnosti turistických cílů a infrastruktury osobám se zdravotním postižením

REZOLUCE – DEKLARACE – MANIFESTY

11/03 Rezoluce Evropského parlamentu zdravotně postižených

11/03 Manifest Evropského parlamentu zdravotně postižených

6/03 Deklarace k médiím a zdravotnímu postižení

5/03 Deklarace mládeže: „Směrem k bezbariérové Evropě pro mládež se zdravotním postižením“

5/03 Rezoluce EDF: O budoucnosti mezinárodní politiky v oblasti zdravotního postižení (schváleno VS 2003)

5/03 Rezoluce EDF: O prenatální diagnostice a právu na odlišnost (schváleno VS 2003)

5/03 Rezoluce EDF: O médiích, kultuře a zdravotním postižení (schváleno VS 2003)

5/03 Rezoluce EDF: O přínosech Evropského roku osob se zdravotním postižením (schváleno VS 2003)

INFORMACE O FINANČÍCH 1. 5. 2003 – 30. 4. 2004-10-23

Evropské fórum zdravotně postižených by nemohlo v žádném případě pracovat bez finanční podpory Evropské komise.

Hlavní finanční příjem

Jako v předchozích letech představoval finanční příspěvek Evropské unie, v rámci jejího nediskriminačního akčního programu, více než 80% celkového příjmu EDF.

Zbýlých 20% tvoří členské příspěvky, příspěvky různých řídicích orgánů EDF (Valné shromáždění a předsednictvo) a každoroční příspěvek norské vlády.

Výdaje

Celkový rozpočet činí 1,1 mil. eur. Největší výdaje jsou pochopitelně spojeny se zaměstnanci (40% výdajů) DRuhou nejvyšší položkou jsou výdaje na jednání řídicích orgánů EDF (20%).

Audit

Externí audit účetnictví organizace provádí, jako v minulých letech KPMG a vnitřní auditoři, které každoročně volí valné shromáždění.

ROZPOČET EDF KVĚTEN 2003 – DUBEN 2004

VÝDAJE	EURO	PŘÍJMY	EURO
Jednání řídicích orgánů 1 Valné shromáždění 2 jednání předsednictva a generální rady 4 jednání výkonných pracovníků	227 000	Grant Evropské komise	850 000
Sekretariát Mzdy Kancelář	540 000 113 000	Příspěvky řídicích orgánů (Řecko, Itálie, Irsko)	101 000
Činnost v politice/Výbory Politika v souvislosti s výbory a komisemi EDF	99 000	Členské příspěvky	129 000
Šíření informací	61 000	Příspěvek Norska 2003 – 2004	15 000
Náklady na reprezentaci	39 000	Jiné dotace a dary	10 000
Konzultace, finanční a právní poradenství, audit	14 000		
Finanční náklady (bankovní poplatky, pojištění, aj.)	12 000		
CELKOVÉ VÝDAJE	1 105 000	CELKOVÉ PŘÍJMY	1 105 000

